לשכת הרבנות
כפר חב"ד

הלכות
חג השבועות

ה'תשפ"ג

בדרכי הרב (ע"ה)
ע"ש הגה"ח הרב מרדכי שמואל ע"ה אשכנזי
יוזמות ופעילויות רוחניות וחינוכיות

ב"ה שלושת ימי הגבלה ה'תשפ"ג

פתח דבר

לקראת חג השבועות הבעל"ט, בו היו"ט סמוך לשבת, הנני מוציא לאור את הלכות החג, על מנת להקל על כל אחד ואחת בידיעת ההלכות הנדרשות.

יהי רצון שנזכה כולנו לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות, מתוך בריאות, הרחבה ובשורות טובות בכל, ונזכה בקרוב ממש לגאולה האמיתית והשלימה והרבי בראשינו.

הרב מאיר אשכנזי

מרא דאתרא כפר חב"ד

תוכן ענינים

ערב חג השבועות 3

תספורת ושמיעת מוזיקה 3
הכנות לחג 3
עירוב תבשילין 3
הדלקת נרות יו"ט 4

בהתקדש החג 5

תפילת ערבית בליל יו"ט 5
סעודת יו"ט 5
תיקון ליל שבועות וטבילה במקווה 5
שחרית 6
יזכור 6
סעודה חלבית 6
אכילת פת ובשר 7
תפילת מנחה 7
התוועדות 8
הדלקת נרות שבת 8
ליל שבת 8

ערב חג השבועות

תספורת ושמיעת מוזיקה

> ניתן להסתפר ביום חמישי ערב חג השבועות, וגם אחרי חצות היום.
אין להסתפר ביום רביעי בלילה.

> שמיעת מוזיקה של רשות, מותרת רק בערב חג השבועות ולא בשלושת ימי הגבלה.

הכנות לחג

> יש להשאיר אש דולקת מערב החג, לצורך הבישול בחג ולצורך הדלקת נרות השבת.

> הרוצה לבשל בחג על כיריים של גז, יזכור לנתק את החשמל מכיריים שיש בהם הצתה חשמלית.

> אין מנהגינו להדליק נר נשמה לפני חג שאומרים בו "יזכור".

עירוב תבשילין

> בשנה זו שחג השבועות חל בערב שבת, חייב כל בעל בית לעשות בערב חג השבועות עירוב תבשילין, כדי שיהיה מותר בביתו לבשל, לאפות ולעשות שאר מלאכות אוכל נפש ביום טוב עבור השבת.

לדעת אדה"ז (תקכז,ז) יש לעשות עירוב תבשילין, גם כדי שיהיה מותר להדליק ביו"ט את נרות השבת. לכן, זוגות האוכלים בשבת אצל הוריהם או אצל אחרים, אם מדליקים נרות שבת בביתם הפרטי לפני הליכתם אל הבית שמתארחים בו, חובה עליהם לעשות עירוב תבשילין, כדי שיוכלו להדליק ביום טוב את נרות השבת בביתם.

אך אם הם אוכלים וישנים בבית המארח - כך שבוודאי מדליקים את נרות השבת בבית המארח, הרי הם יוצאים ידי חובה בעירוב התבשילין שעושה המארח, ואינם צריכים לעשות עירוב תבשילין בעצמם (ראה תקכז,יח).

> סדר עשיית העירוב:

יקח חלה או לחמניה שלמה שיש בה שיעור כביצה (57 גרם), וחתיכת דג או בשר מבושל שיש בה שיעור כזית (27 גרם - אוכל, בלי העצמות), יחזיק אותם בידו הימנית, יברך "ברוך אתה וכו' אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על מצות עירוב", ויאמר מיד את נוסח עירוב התבשילין:

"בדין יהי שרא לנא לאפויי, ולבשולי, ולאטמוני, ולאדלוקי שרגא, ולתקנא ולמעבד כל צרכנא מיומא טבא לשבתא" (כלומר: בעירוב זה יהיה מותר לנו לאפות ולבשל, להטמין ולהדליק נר, ולעשות את כל צרכינו מיום טוב לשבת).
(אדם שעושה עירוב עבור עצמו ובני ביתו בלבד, אינו צריך לזכות אותו על ידי הגבהה של אדם אחר, ואינו צריך לומר את התיבות שבסידור: "לכל ישראל הדרים בעיר הזאת" (ראה תקכז,יח. שם,כ)).

> אלמנה, תעשה עירוב תבשילין בעצמה.

> האוכל שמכינים ביו"ט עבור השבת, צריך להיות מוכן כחצי שעה לפני כניסת השבת, כדי שאם יבואו אורחים, הם יספיקו לאכול ממנו לפחות כזית לפני כניסת השבת.

> עירוב התבשילין מתיר גם לשטוף ביו"ט באופן המותר, כלים שיצטרך להשתמש בהם בשבת. אך דברים שאינם צרכי סעודה, לדעת אדה"ז (תקג,ג) עירוב התבשילין אינו מתיר לעשותם ביו"ט עבור השבת.

> העירוב צריך להיות קיים במשך החג, לפחות עד שיסיים להכין את צורכי השבת. לכן יש לשמור את התבשיל במקרר כדי שלא יתקלקל, וכן יש לשים לב שלא לאוכלו בטעות לפני זמן זה.

> מצוה מן המובחר לאכול את הפת של העירוב תבשילין באחת מסעודות השבת, ולבצוע עליה ללחם משנה.

> אדם ששכח לעשות עירוב תבשילין בביתו, יכול לסמוך בדיעבד על העירוב שמזכה רב המקום עבור אנשי העיר ששכחו לערב. אך אדם שהתעצל, או שלא עירב במזיד, אינו יכול לסמוך על עירוב זה כלל, ויהיה אסור לו לעשות מלאכות ביו"ט עבור השבת.

הדלקת נרות יו"ט

> בשנה זו שהשבת סמוכה ליו"ט, כדאי לשים מעט שמן או מים בכוסיות הזכוכית של הנרונים, ע"מ שהדסקית לא תדבק לכוסית, כך ניתן יהיה להניח בקלות נרונים חדשים עבור נרות השבת.

> יש לתת צדקה לפני הדלקת הנרות. הנתינה תהיה עבור היו"ט ועבור השבת.

> זמן הדלקת נרות יו"ט הוא לכתחילה לפני השקיעה כמו בכל ערב שבת. אם לא הספיקה, תדליק בלילה לפני הסעודה.

> סדר הדלקת נרות יו"ט הוא כמו בנרות שבת, בין אם מדליקה בערב יו"ט ובין אם מדליקה ביו"ט עצמו:

א. הברכה נאמרת אחרי ההדלקה.
ב. יש להניח את הגפרור שהדליקה בו את הנרות, על מנת שיכבה מעצמו.

ג. תכסה את עיניה בין ההדלקה לברכה, ולאחר הברכה (והבקשות שמבקשת) תפתח את עיניה ותהנה מן האש.

> הברכה בהדלקת הנרות: א. להדליק נר של יום טוב. ב. שהחיינו.

> אם שכחה לברך שהחיינו בהדלקת הנרות, תצא ידי חובתה בברכת שהחיינו שיעשה הבעל בעת הקידוש.

> אם **איש** מדליק את הנרות, ידליק סמוך לקידוש דווקא ולא לפני השקיעה, וברכת שהחיינו שבקידוש תתייחס גם להדלקת הנרות.
גם אם האיש הדליק את הנרות לפני השקיעה, לא יברך שהחיינו בהדלקת הנרות כי אם בקידוש.

> כדאי ונכון שהדלקת הנרות הראשונה של בנות קטנות תהיה בנרות של יום טוב, כדי שברכת שהחיינו שאומרים על היום טוב תתייחס גם למצוות הדלקת הנרות שהילדה מתחילה לקיים.

בהתקדש החג

תפילת ערבית בליל יו"ט

> יש להקפיד שתפילת ערבית בליל חג השבועות תהיה רק לאחר צאת הכוכבים, כדי שקבלת היו"ט תהיה לאחר שהסתיימו **במלואם** ארבעים ותשע הימים של ספירת העומר, ויושלמו שבע שבתות תמימות.

> מתחילים "שיר המעלות", מתפללים שמונה עשרה של שלוש רגלים, ולאחמ"כ אומרים "עלינו לשבח".

סעודת יו"ט

> מצוות שמחת יום טוב היא בין בלילה ובין ביום.

> משום שמחת יו"ט יש לאכול בשר בסעודת יו"ט. ויש להשתדל לאכול בשר בקר.

תיקון ליל שבועות וטבילה במקווה

> יש להיות ער בליל שבועות עד עלות השחר, ולומר 'תיקון ליל שבועות' בכובד ראש.
כ"ק אדמו"ר האמצעי הבטיח למי שיהיה ניעור בליל שבועות כל הלילה, שיזכה לכתר תורה.

> למנהגינו אין אומרים "יהי רצון" וקדישים במהלך ה'תיקון'.

- מי שלא הספיק לסיים את ה'תיקון' בליל שבועות, ישלים זאת למחרת ביום.
- עלות השחר (זמן תל אביב) בשעה 3:07.
- באשמורת הבוקר, **מעט לפני** עלות השחר, טובלים במקווה ארבע טבילות.
- אחרי הטבילה במקווה הולכים לישון כדי להיות ערניים בזמן התפילה.
- אם יש חשש שיישן ויפסיד את זמן קריאת שמע (בשעה 9:06 זמן תל אביב), עליו לומר ברכות השחר כרגיל וקריאת שמע של שחרית לפני שילך לישון.
- אם רוצה לאכול מיני מזונות או לשתות אחרי עלות השחר ולפני שילך לישון, עליו לומר לפני כן את ברכות השחר וקריאת שמע.

שחרית

- למנהגינו אין אומרים "אקדמות", ואין קוראים את מגילת רות.
- בשעת קריאת עשרת הדברות יש לעמוד, עם הפנים לספר התורה.
- גם נשים וטף יבואו לשמוע את עשרת הדברות.
- יש נוהגים שאמירת ההפטרה (במרכבת יחזקאל) על ידי הקהל תהיה בעמידה (תצד,ו).

יזכור

- אדם שאביו ואימו בחיים, לא יהיה בבית הכנסת בעת אמירת "יזכור".
- אבל בשנה הראשונה לפטירת אביו או אימו, יישאר בבית הכנסת בעת אמירת "יזכור", אך לא יאמר את הנוסח.
- אוחזים ב'עץ החיים' של הס"ת בעת אמירת "יזכור".
- לאחר אמירת "יזכור" אומר כל הקהל "אב הרחמים".

סעודה חלבית

- אחרי התפילה עושים קידוש, ואוכלים מיני מזונות חלביים ומאכלי חלב.
  הרבי לא נטל ידיים לסעודה החלבית.
- יש להקפיד לאכול מיד אחרי הקידוש מיני מזונות שיש בהם שיעור כזית (27 גרם) קמח ללא הגבינה וכדו', הנאכל תוך ארבע דקות (שיעור כדי אכילת פרס), מפני שבאכילת מזונות אלו מקיימים דין "קידוש במקום סעודה".
  לאחר מכן ניתן לאכול גם מיני מזונות אחרים.

> עוגת גבינה שיש בה קמח מחמשת מיני דגן והקמח נותן בה טעם, אפילו אם עיקר מטרת הקמח היא לעבות ולהקשות את העוגה וכדו' - ברכתה מזונות.
אך עוגה שהקמח אינו מוסיף בה טעם כלל, ברכתה שהכל (ראה סדר ברכות הנהנין פ"ג ב-ד).

> ברכת "על המחיה" על עוגה שהקמח בה אינו העיקר:
כדי לצאת מן הספק, ניתן לברך "על המחיה" רק אם יש בעוגה שיעור כזית קמח הנאכל תוך ארבע דקות (שיעור כדי אכילת פרס. ראה שם פ"ח ס"ד).

> בסיום אכילת מאכלי החלב יברך ברכה אחרונה, ברכה זו נחשבת גם 'סיום' לסעודה החלבית כדי שיוכל לאכול אחרי שעה את הסעודה הבשרית.

> יש לשטוף את הידיים ממאכלי החלב.

> חובה לאכול גם סעודה בשרית, ואין להסתפק רק בסעודה החלבית.
- והרי הסעודה החלבית היא מנהג, אך הסעודה הבשרית היא מצווה גמורה משום עונג ושמחת יום טוב.

אכילת פת ובשר

> יש להמתין **שעה** בין **הברכה האחרונה** על הסעודה החלבית - ועכ"פ בין **סיום הסעודה** החלבית - לבין תחילת הסעודה הבשרית.

> מחליפים את מפת השולחן עבור הסעודה הבשרית.

> אסור לשני אנשים לאכול יחד על אותה מפה (חד פעמית) זה חלב וזה בשר - ללא עשיית היכר ביניהם, כדי שלא יבואו לאכול זה מזה.

> חובה ליטול ידיים ולאכול פת ביו"ט, ובוצעים על לחם משנה.

> משום שמחת יו"ט יש לאכול בשר, ויש להשתדל לאכול בשר בקר.

תפילת מנחה

> בתפילת מנחה אומרים "פתח אליהו" ואין אומרים "הודו".

התוועדות

> אחרי תפילת מנחה ולפני השקיעה, נוטלים ידיים ואוכלים לפחות כביצה פת.
מנגנים את ניגוני רבותינו נשיאנו, אומרים מאמר חסידות, וממשיכים את ההתוועדות למוצאי יו"ט, על מנת להמשיך את השפעות החג למשך השנה.

> בברכת המזון אומרים "יעלה ויבוא" גם אם מברכים לאחר יציאת החג.

הדלקת נרות שבת

> הדלקת נרות שבת בזמנה כבכל ערב שבת.

ליל שבת

> בתפילת ליל שבת מתחילים "מזמור לדוד".

> ב"לכה דודי" אומרים "גם ברינה ובצהלה" כרגיל.

> "שלום עליכם", "אשת חיל", וקידוש ליל שבת - כרגיל.